

Informácia na rokovanie vlády Slovenskej republiky o plnení aktualizovanej Konceptie geoparkov SR

1. Úvod

Geoparky predstavujú územia vedeckej dôležitosti nielen z hľadiska geologického, ale aj biologického a tiež z pohľadu archeologickej, montanistickej, kultúrno-historickej či etnografickej osobitosti a rozmanitosti (kultúrna zložka krajiny). Sú budované v súlade so stratégiou udržateľného rozvoja, majú potenciál pre vedecký výskum a slúžia na environmentálnu propagáciu, vrátane vzdelávania. Majú významný aspekt pre miestny rozvoj smerujúci k novým ekonomickým a kultúrnym aktivitám regiónu zakladajúcim na ekologicky šetrnom cestovnom ruchu, paralelne s úsilím ochrany a zachovania bohatstva geodiverzity, biodiverzity a kultúrnej histórie Slovenska.

Iniciatíva podpory národných geoparkov organizáciou UNESCO prostredníctvom Globálnej siete geoparkov podnietila ďalej ich vznik vo viacerých krajinách sveta a Slovenská republika sa k nej pripojila v roku 2000. Prvé aktivity formovania geoparku, ako územia s vysokým potenciálom regionálneho rozvoja, tak vznikli v oblasti Štiavnických vrchov (r. 2000), neskôr v časti Nízkyh Tatier, Veľkej Fatry a Poľany (r. 2006), Cerovej vrchoviny (r. 2008), tiež v oblasti Malých Karpát (r. 2014) a následne aj Zemplínskych vrchov (r. 2021).

Potreba budovania a prevádzkovania prvých troch vyššie uvedených geoparkov bola stimulom k vypracovaniu materiálu *Návrh konceptie geoparkov v SR*, ktorý bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 740 z 15. októbra 2008. Podľa tohto uznesenia vláda Slovenskej republiky uložila ministrom životného prostredia Slovenskej republiky realizovať koncepciu pre geoparky v kategórii A a B (prevádzkované a budované geoparky) a predložiť na rokovanie vlády Slovenskej republiky správu o realizovaní tejto koncepcie.

Materiál *Správa o realizácii Konceptie geoparkov Slovenskej republiky* schválila vláda Slovenskej republiky uznesením č. 608 z 31. októbra 2012 a uložila ministrom životného prostredia Slovenskej republiky vypracovať aktualizáciu Konceptie geoparkov SR v termíne do 30. novembra 2014. Účelom vypracovania materiálu bola potreba zmeny kategorizácie geoparkov, určenie kritérií používania termínu geopark, integrácia existujúcich geoparkov do Siete geoparkov SR (SG SR) podľa vzoru ostatných európskych krajín a vytvorenie aktuálneho modelu financovania, prevádzkovania a budovania geoparkov. Materiál *Aktualizácia konceptie geoparkov SR* (ďalej len „**aktualizovaná koncepcia**“) bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 15 zo 7. januára 2015. Súčasťou aktualizovanej koncepcie boli nasledovné opatrenia na zabezpečenie jej realizácie:

1. *Vytvárať podmienky na podporu aktivít pri budovaní a prevádzkovaní geoparkov efektívnym čerpaním disponibilných prostriedkov zo zdrojov jednotlivých rezortov, domácich programov, ako aj z operačných programov na obdobie 2014 - 2020 tak, aby bol využitý potenciál geoparkov ako prvku cestovného ruchu na udržateľný rozvoj služieb a zamestnanosti a podporu podnikateľských aktivít.*

Zodpovední: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky v súčinnosti s príslušnými riadiacimi orgánmi.

Termín: priebežne

2. *Podporovať trvalú udržateľnosť geoparkov ich využívaním v rámci rozvoja cestovného ruchu v súčinnosti s organizáciami cestovného ruchu i ostatnými subjektmi cestovného ruchu.*

Zodpovední: Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky.

Termín: priebežne

3. Vytvoriť medzirezortný orgán manažmentu Siete geoparkov s cieľom koordinácie, podpory rozvoja a spolupráce geoparkov pri zohľadnení pokynov a kritérií organizácie UNESCO s cieľom vstupu do Globálnej siete geoparkov UNESCO.

Zodpovedné: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky v súčinnosti s Ministerstvom dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Termín: 31. marec 2015

4. Vypracovať akčný plán pre implementáciu opatrení na zabezpečenie realizácie aktualizovanej koncepcie.

Zodpovedný: zriadený medzirezortný orgán manažmentu Siete geoparkov SR

Termín: 30. november 2015

5. Predložiť informáciu na rokovanie vlády Slovenskej republiky o plnení aktualizovanej koncepcie.

Zodpovedný: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky v spolupráci s Ministerstvom dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Termín: 30. jún 2019 a každých 5 rokov

V zmysle opatrení definovaných v aktualizovanej koncepcii bola v roku 2015 konštituovaná *Medzirezortná komisia Siete geoparkov Slovenskej republiky (MkSG SR)* so štatútom poradného orgánu ministra životného prostredia SR, zložená zo zástupcov zainteresovaných ministerstiev, odbornej aj akademickej sféry (Rozhodnutie ministra životného prostredia SR č. 16/2015-7.1 z 24. apríla 2015).

Následne bol v roku 2016 schválený *Akčný plán pre implementáciu opatrení na zabezpečenie realizácie aktualizovanej koncepcie geoparkov SR* (Operatívna porada ministra životného prostredia SR č. 1/2016), ktorého súčasťou je 23 aktivít zadefinovaných v rámci jednotlivých opatrení aktualizovanej koncepcie. Pri každej aktivite je uvedený jej názov, špecifikácia, realizácia plnenia, zodpovednosť, zdroj financovania a výstup/výsledky.

V roku 2019 bola predložená na rokovanie vlády SR aj prvá informácia o plnení aktualizovanej Konceptie geoparkov SR, ktorú vláda SR vzala na vedomie počas 164. zasadania dňa 3. júla 2019.

2. Kategorizácia geoparkov a území s perspektívou ich začlenenia do SG SR

Kritériá začlenenia území medzi geoparky a automaticky aj do SG SR vychádzali z dokumentu *Pokyny a kritériá pre národné geoparky za asistencie organizácie UNESCO s cieľom vstúpiť do Globálnej siete geoparkov*, ktorý vydala organizácia UNESCO v roku 2014. Z hľadiska súčasného stavu problematiky, potrieb praxe a návrhov pre ďalšie budovanie geoparkov sa v aktualizovanej koncepcii rozlíšili 3 základné kategórie:

1. geoparky s členstvom v Globálnej sieti UNESCO geoparkov a Európskej sieti geoparkov (cezhraničný slovensko-maďarský Novohrad-Nógrád UNESCO globálny geopark),
2. prevádzkované geoparky (Banskoštiavnický geopark, Banskobystrický GEOPARK, Geopark Malé Karpaty),
3. územia s perspektívou ich začlenenia medzi geoparky (Zemplín, Spiš – Gemer, Medzev – Jasov, Silická planina, Solivar – Dubník, Súľov – Manín).

Popri štyroch zmieňovaných geoparkoch v kategórii 1. a 2., ktoré tvoria súčasnú SG SR na základe procesných pravidiel koncepcie pre udelenie členstva v tejto sieti, ako aj novej podpory iniciatív

UNESCO na území SR (Rozhodnutie MkSG SR na jej 4. rokovaní zo dňa 8. novembra 2016 a 11. rokovaní zo dňa 11. septembra 2020), sa v jeho viacerých perspektívnych územiach rozvíjajú aktivity, ktoré by mohli v budúcnosti viesť k vytvoreniu ďalších národných, alebo cezhraničných geoparkov. Tieto perspektívne územia (zmieňované aj v kategórii 3.) vzhľadom k novým poznatkom a v záujme rozšírenia portfólia geologických a iných fenoménov prešli revíziou, pričom nie sú záväzné rozlohou, názvom, ani obsahovou náplňou či budúcou realizáciou.

3. Plnenie opatrení na zabezpečenie Aktualizovanej konceptie geoparkov SR

3.1 Podpora aktivít pri budovaní, rozvoji a prevádzkovaní geoparkov začlenených do Sieťe geoparkov SR

3.1.1 Novohrad-Nógrád UNESCO globálny geopark

Novohrad-Nógrád UNESCO globálny geopark (NNG) riadi sedemčlenná správna rada, ktorá zasadala pravidelne a riešila aktuálne otázky a problémy. Celkové výsledky sa vyhodnocovali ročne na Valnom zhromaždení geoparku za účasti členov združenia právnických osôb Geopark Novohrad-Nógrád so sídlom vo Fiľakove, ktoré má v súčasnosti 27 členov, z toho 24 obcí na jeho území a 3 súkromné organizácie.

V roku 2019 NNG úspešne absolvoval prvú revalidáciu na národnej úrovni. V súčinnosti so Slovenskou agentúrou životného prostredia (SAŽP) a Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR), bola administrovaná a zrealizovaná platba účastníckeho poplatku NNG v Európskej sieti geoparkov (EGN) a Globálnej sieti UNESCO geoparkov (GGN).

V spolupráci so SAŽP sa NNG zapojil do 7. ročníka Týždňa európskych geoparkov aktivitou: „Objavuj Novohrad-Nógrád geopark“ (Tachty, Radzovce, 29. – 30. máj 2019) určeného pre cieľovú skupinu I. a II. stupeň ZŠ. Témou bolo spoznávanie živej a neživej zložky životného prostredia v CHKO Cerová vrchovina.

NNG sa v spolupráci so SAŽP podieľal aj na príprave podkladov a terénnej rekognoskácii zameranej na vytýčenie štyroch náučno-turistických trás (Fiľakovské skalky, Šiatorská Bukovinka, Stará Bašta - Pohanský hrad - Rybník, Belina) a ich významných lokalít pomocou GPS, s následným spracovaním výstupov (máp) v prostredí ArcMap.

NNG tiež spolupracoval so SAŽP vo veci prípravy textovo-grafických podkladov pre zostavenie informačných letákov – skladačiek o geoparku v SJ, AJ, NJ, MJ s ich následnou tlačou v SAŽP.

V roku 2020 sa manažment NNG aktívne zapojil do organizovania podujatí Týždňa európskych geoparkov: 8. ročník edukačno-výchovného podujatia „Objavuj Novohrad-Nógrád geopark“; výtvarná a vedomostná súťaž pre žiakov I., II. stupňa základných škôl novohradského regiónu s cieľom spoznávať neživú a živú zložku životného prostredia, ako aj X. Letný tábor v NNG. Tiež boli uskutočnené pešie túry po NNG so vzdelávacím zameraním, pričom sa jeho zástupcovia zúčastnili aj na medzinárodnej konferencii EGN Digital Forum v Papuk GGN v Chorvátsku.

V súčinnosti so SAŽP a MŽP SR, bola administrovaná a zrealizovaná platba účastníckeho poplatku NNG v EGN a GGN.

V roku 2021 sa NNG zapojil do 9. ročníka Týždňa európskych geoparkov aktivitou: „Objavuj Novohrad-Nógrád geopark“. V rámci vzdelávacích aktivít bol zorganizovaný XI. Letný tábor v NNG. Pre školy, resp. pedagógov boli zorganizované 2 náučné cesty. Zástupcovia manažmentu NNG sa zúčastnili aj na medzinárodnej konferencii: 9. International Digital Conference on UNESCO Global Geoparks v Jeju GGN v Južnej Kórei. NNG vydal aj dve publikácie v gescii manažmentu geoparku: Svet uzavretý v kameňoch (učebnica pre žiakov II. stupňa ZŠ a študentov stredných škôl) a príručka Základné znalosti o geoparkoch a vedenia túry na príklade Geoparku Bükk-vidék a NNG.

Manažment NNG sa podieľal na spolupráci so SAŽP pri organizovaní a realizácii exkurznej časti konferencie Krajina-Človek-Kultúra v jeho území (Fiľakovo, 14. september 2021).

V súčinnosti so SAŽP a MŽP SR, bola administrovaná a zrealizovaná platba účastníckeho poplatku NNG v EGN a GGN.

V roku 2022 bola uskutočnená revalidácia GGN revalidátormi UNESCO, pričom geoparku udelili „zelenú kartu“ na najbližšie 4 roky. Aj v tomto roku sa NNG zapojil do 10. ročníka Týždňa európskych geoparkov aktivitou: „Objavuj Novohrad-Nógrád geopark“ a bol zorganizovaný XII. Letný tábor

v NNG. Geopark tak isto zabezpečil poznávaciu cestu na Belinské skaly pre žiakov ZŠ Belina, ZŠ Čamovce a ZŠ Filákovské Kováče. Zástupcovia manažmentu NNG sa zúčastnili medzinárodných konferencií: 6th EGN Coordination Committee Meeting v De Hondsrug GGN v Holandsku a 16th European Geopark Conference v Sesia Val Grande GGN v Taliansku.

Prostredníctvom MŽP SR bola administrovaná a zrealizovaná platba účastníckeho poplatku NNG v EGN a GGN.

V tomto roku bol úspešne ukončený aj projekt GEOTOP (Slovak-Hungarian GeoTouristic Partnership - SKHU/1902/4.1/038) medzi partnermi Mesto Filákov (NNG) a Riaditeľstvo Národného parku Bükk (Geopark Bükk-vidék) v rámci cezhraničného programu Interreg V-A.

V roku 2023 boli vykonané pešie túry v území NNG so vzdelávacím zameraním. Zamestnanci geoparku sa podieľali na 11. Týždni európskych geoparkov a XIII. Letnom tábore. Tiež sa zúčastnili na medzinárodných konferenciách: 47th EGN Coordination Committee Meeting v Hatzeg UNESCO globálnom geoparku v Rumunsku a 10th International Conference on UNESCO Global Geoparks v M'Goun UNESCO globálnom geoparku v Maroku.

Prostredníctvom MŽP SR bol uhradený účastnícky poplatok NNG v EGN a GGN.

3.1.2 Banskobystrický GEOPARK

Budovanie a prevádzkovanie Banskobystrického geoparku (**BBG**) do roku 2021 inštitucionálne zastrešovalo občianske združenie Banskobystrický geomontánny park ako verejno-súkromné partnerstvo. V roku 2021 bolo založené občianske združenie Banskobystrický GEOPARK so sídlom v Banskej Bystrici, ktoré prebralo všetky práva a povinnosti pôvodného občianskeho združenia.

V roku 2019 zástupca BBG v spolupráci so SAŽP realizovali terénnu rekognoskáciu zameranú na mapovanie vybraných prvkov informačného systému geoparku (pomocou GPS) spracovanie podkladov a dát v prostredí ArcMap so spracovaním výstupných máp lokalizujúcimi vstupné brány a smerové infotabule k významným geologickým a kultúrno-historickým objektom geoparku.

BBG v spolupráci so SAŽP pripravil a zabezpečil aj realizáciu propagačno-environmentálnych aktivít počas podujatia Týždeň európskych geoparkov v BBG – Náš geopark (4. jún 2019, Ľubietová) určených pre cieľovú skupinu I. a II. stupeň ZŠ. Témou bolo spoznávanie živej a neživej zložky životného prostredia v NAPANT-e, Ľubietovských minerálov, práce starých baníkov s kladivkom a železkom, ako aj hutníckej činnosti.

BBG tiež spolupracoval so SAŽP vo veci prípravy textovo-grafických podkladov pre zostavenie informačných letákov – skladačiek o geoparku v SJ, AJ, NJ, MJ s ich následnou tlačou v SAŽP.

V roku 2020 bola v spolupráci so SAŽP sfinalizovaná tvorba informačného systému BBG vrátane spracovávaní podkladov a dát v geografických informačných systémoch – GIS (tvorba vrstiev a máp) a zrealizované čiastkové GPS zameriavanie významných geologických, montanistických, archeologických a kultúrno-historických lokalít geoparku.

V roku 2021 boli v spolupráci so SAŽP spracované GIS podklady a dáta pre vytvorenie GIS databázy mapových výstupov (tvorba máp, posterov a pod.) významných geologických, montanistických, archeologických a kultúrno-historických lokalít geoparku za jeho katastrálne územia, geomontánne oblasti a celkové územie vrátane ich tlače.

Geopark v spolupráci so SAŽP pripravil a zabezpečil realizáciu propagačno-environmentálnych aktivít počas podujatia Týždeň európskych geoparkov v BBG s otvorením Náučného banského chodníka Ľubietová – Podlipa (2., 12. jún 2021, Ľubietová). Manažment BBG so SAŽP participoval aj na pokračovaní II. ročníka výstavy Geoparky a geoturizmus na Slovensku v priestoroch úradu Banskobystrického samosprávneho kraja a Mestského úradu v Banskej Bystrici (8. jún 2021).

V roku 2022 boli v rámci MAS Banskobystrický geopark vyrobené prezentačné videá vybraných lokalít geoparku, ktoré slúžia na prezentáciu jeho územia. Okrem niekoľkých typov videí boli vytvorené aj prezentačné roll-upy o mineráloch, podzemí, živočíchoch, galériách a obciach územia geoparku. V spolupráci so SAŽP bolo zrealizované pripravenie a spracovanie textovo-grafických podkladov tematických skladačiek BBG z oblasti geológie a mineralógie, vrátane ich tlače.

V tomto roku bola naprojektovaná a otvorená aj banská veža Ľubor v Ľubietovej, replika banskej chodby, klenotnica s minerálmi, rumpál, model banského ložiska a baní na Podlipe s modelmi banských strojov – mechanickými skladačkami pre deti.

Geopark sa v súčinnosti so SAŽP podieľal tiež na príprave a zabezpečení realizácie propagačno-environmentálnych aktivít počas podujatia Týždeň európskych geoparkov BBG – V krajine vyhasnutej sopky (9. jún 2022, Ľubietová).

Spoločne so SAŽP spolupracoval aj na pri príprave, zabezpečení a realizácii aktivít Medzinárodného dňa geodiverzity v území BBG – odborných geologicko-geomorfologických prednášok s ukážkami praktickej vedy a výskumu (6. október 2022, SAV Banská Bystrica). Prezentácia geoparku bola zabezpečená aj verejnou prezentáciou Banskobystrický GEOPARK – najfarebnejší geopark na Chate pod Hrbom a v Národnom dome v Banskej Bystrici (v spolupráci so SAŽP, 16. november 2022).

V roku 2023 sa BBG podieľal na príprave projektu ďalšej časti Náučného chodníka Permon, ktorý však nebol schválený správou NAPANT-u. Manažment BBG spolupracoval aj pri návrhu opravy prvkov kalvárie Staré Hory pre OZ Haliar Staré Hory a vydaní knihy Fončorda.

Manažment BBG sa v spolupráci so SAŽP podieľal na príprave podkladov do článku „Diferenciácia, identifikácia a mapovanie montánných foriem reliéfu na príklade vybraných banských oblastí“ a jeho vydanie v recenzovanom vedeckom zborníku Katedry geografie a geológie, Fakulty prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

BBG aktívne spolupracuje na vzdelávacích aktivitách, napr. spolupráci zo ZŠ Moskovská v Banskej Bystrici v rámci programu ERASMUS, animačných programoch na medenom ložisku Podlipa, prednáškových aktivitách počas roka: Zlato ako ho nepoznáte, Langitka – modrá baňa, Stratovulkán Poľana, Banskobystrický GEOPARK – najfarebnejší geopark na Slovensku, Euchroit a Libethenit a animačných programoch Minerály geoparku pod lupou, ryžovanie zlata a granátov.

Zástupcovia BBG sa aktívne zúčastnili na medzinárodnej konferencii zástupcov Medzirezortných komisií a geoparkov krajín Vyšehradskej skupiny. V rámci Európskeho týždňa geoparkov bol zorganizovaný pre základné školy Deň BBG v priestore ložiska Podlipa v Ľubietovej. Na príprave a zabezpečení realizácie tohto propagačno-environmentálneho podujatia participovala aj SAŽP.

Ponuka geoturistických produktov v tomto roku pozostávala tiež z komentovaných prehliadok a prezentácie BBG na Konferencii Prírodný a vidiecky cestovný ruch. Pracovníci manažmentu geoparku sa zúčastnili 9. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie Človek a krajina v Ľubietovej a nadviazali spoluprácu s Geoparkom Krajina Wyhasłych Wulkanów Sudecka Zagroda Edukacyjna w Dobkowie v Poľsku.

Manažment BBG v spolupráci so SAŽP zorganizoval aj odborný seminár: „200 rokov od prvoopisu libethenitu a euchroitu J. F. A. Breithauptom pre svetovú vedu“ s panelovou prezentáciou geoparkov SR (21. november 2023, Ľubietová). Pri tejto príležitosti bola vytvorená aj výstava, ktorá pokračovala v Tihányiovskom kaštieli Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici.

3.1.3 Banskoštiavnický geopark

Banskoštiavnický geopark (**BŠG**) je prevádzkovaný pod záštitou záujmového združenia právnických osôb pre rozvoj Banskej Štiavnice a okolia (Región Sitno) so sídlom v Prenčove, ktoré združuje samosprávy viacerých obcí, Mesto Banská Štiavnica, Slovenské banské múzeum (**SBM**) a podnikateľské subjekty. Správa objektivej sústavy geoparku je v kompetenciách SBM, Štátnej ochrany prírody SR a obce Štiavnické Bane.

V roku 2019 bol v spolupráci so SAŽP zrealizovaný rešerš údajov a dát v štátnom ústrednom banskom archíve v Banskej Štiavnici zameraný na získanie a vyhodnotenie 12-tich historických banských máp lokalizujúcich umiestnenie technických banských zariadení nad šachtovými objektmi - gáplov v Piargskom rudnom revíre. V priestore Štiavnických Baní bola zrealizovaná SAŽP terénna rekognoscácia zameraná na mapovanie starých banských diel (šacht) prostredníctvom GPS s následným spracovaním dát (máp) v prostredí ArcMap. Tiež bola zrealizovaná príprava textovo-grafických podkladov podľa ukončenej geologickej úlohy Zriadenie Banskoštiavnického geoparku

(Štátny geologický ústav Dionýza Štúra) k zmapovaným banským dielam (šachtám), pre potreby zostavenia samotnej publikácie o banských zariadeniach - gáploch.

Manažment BŠG v spolupráci so SAŽP pripravil a zabezpečil aj realizáciu propagačno-environmentálnych aktivít počas podujatia Týždeň európskych geoparkov v BŠG – Spoznávaj svoj geopark (6. jún 2019, Štiavnické Bane) určených pre cieľovú skupinu I. a II. stupeň ZŠ. Témou bolo spoznávanie živej a neživej zložky životného prostredia v CHKO Štiavnické vrchy a Piargského vodohospodárskeho systému.

Zástupca geoparku sa podieľal na príprave textovo-grafických podkladov do projektu POD 2020 - NTT ŠB-01 Chodník Farárova hôrka – Richňava, vrátane terénnej rekognoskácie ohľadom vecného posúdenia plánovaného zriadenia trasy a umiestnenia navrhovaných drobných prvkov krajinskej architektúry s ich GPS zameraním a spracovaním výstupných máp v prostredí ArcMap, a posterov (výplní náučno-informačných tabúl) na základe výstupov geologickej úlohy Zriadenie Banskoštiavnického geoparku.

V objektivej sústave geoparku v správe SBM sa podarilo zrealizovať rekonštrukčné práce na objekte Glanzenberg a Banské múzeum v prírode.

BŠG tiež spolupracoval so SAŽP vo veci prípravy textovo-grafických podkladov pre zostavenie informačných letákov – skladačiek o geoparku v SJ, AJ, NJ, MJ s ich následnou tlačou v SAŽP.

V roku 2020 bola v spolupráci so SAŽP zrealizovaná a uvedená do užívania Náučno-turistická trasa Farárova hôrka – Richňava, informujúca o geologickej stavbe Štiavnického stratovulkánu a jeho lokalitách v danom území.

Koordinovane so SAŽP bolo uskutočnené prehodnotenie hraníc územia BŠG vrátane aktualizácie prvkov jeho objektivej sústavy v zmysle výsledkov geologických úloh Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra Zriadenie náučného chodníka a náučnej geologickej expozície a Zriadenie Banskoštiavnického geoparku.

Manažment BŠG tiež so SAŽP a zástupcami Technickej univerzity v Košiciach spolupracovali pri príprave projektu zameraného na zriadenie interaktívneho informačného centra v obci Štiavnické Bane. Na SAŽP začali práce na príprave publikácie Geotopy Banskoštiavnického geoparku – vulkanizmus a stavba územia.

Počas tohto roka sa manažment geoparku aktívne zapájal aj do organizovania podujatí v rámci Európskeho týždňa geoparkov a propagoval jeho fenomény pri rôznych aktivitách.

V roku 2021 BŠG spolupracoval so SAŽP a Štátnou ochranou prírody SR, CHKO Štiavnické vrchy na rekonštrukcii náučného chodníka „Po Žile Terézia“ na základe údajov excerpovaných zo záverečnej správy geologickej úlohy Zriadenie Banskoštiavnického geoparku.

SAŽP spolupracovala so správcom web stránky www.naucnehodniky.eu vo veci prípravy a poskytnutia grafických podkladov pre aktualizáciu informácií týkajúcich sa novo vybudovaných, ako aj existujúcich náučno-turistických trás v území BŠG. Manažment geoparku a SAŽP tiež spolupracovali so zástupcami Technickej univerzity v Košiciach pri príprave projektu vytvorenia interaktívnej mapy BŠG a 3D modelu Štiavnického stratovulkánu pre interiérové vybavenie informačného centra v Štiavnických Baniach.

SAŽP v spolupráci s SBM pokračovali v príprave grafických podkladov, geologickej mapy a exportov informačných tabúl podľa geologickej úlohy Zriadenie Banskoštiavnického geoparku pre potreby rekonštrukcie Náučnej geologickej expozície, zriadenej v priestore Banského múzea v prírode. SBM pokračovalo aj v príprave expozície Baníctvo na Slovensku.

V SAŽP prípravou grafických podkladov (mapy, foto, schémy, geologické rezy, perokresby) pokračovali práce na odbornej publikácii Geotopy Banskoštiavnického geoparku – vulkanizmus a stavba územia.

V roku 2022 manažment BŠG v spolupráci so SAŽP pripravil a zabezpečil realizáciu propagačno-environmentálnych aktivít počas podujatia Týždeň európskych geoparkov v BŠG – Spoznaj sopku, v ktorej žiješ (7. jún 2022, Hodruša Hámre). Manažment geoparku spolupracoval so SAŽP aj pri realizácii exkurznej časti konferencie Krajina-Človek-Kultúra v danom území (23. jún 2022, Nová Baňa).

SAŽP spolupracovala aj pri príprave a zabezpečení realizácie aktivít Medzinárodného dňa geodiverzity v území BŠG – odbornou geologicko-montanistickou exkurziou po náučno-turistickej trase

Farárova Hôrka – Richňava, vrátane návštevy expozície Cesta v čase a Štiavnického stratovulkánu (13. október 2022, Štiavnické Bane).

Manažment BŠG v spolupráci so SAŽP a externým dodávateľom (Cesta v čase) pripravovali a realizovali aj zámer spracovania virtuálnej reality Štiavnického stratovulkánu v kontexte výstupov definovaných v Programe obnovy dediny.

Práce na odbornej publikácii Geotopy Banskštiavnického geoparku – vulkanizmus a stavba územia pokračovali na SAŽP aj v tomto roku.

SAŽP v spolupráci so zástupcom Univerzity Mateja Bela participovala na príprave rekonštrukcie informačných tabúľ skanzenu Bane Starovšesvätých v Hodruši Hámroch a projektu venovanom problematike vodohospodárskych systémov a to v zmysle zámeru prevádzkovania BŠG (excerpcia údajov z geologickej úlohy Zriadenie Banskštiavnického geoparku).

V roku 2023 bol predstavený Interaktívny 3D model Štiavnického stratovulkánu ako modernej vzdelávacej pomôcky, s cieľom poskytnúť návštevníkovi zážitok z poznávania prírody a prehĺbiť poznatky z geológie či geografie. Ďalšou realizovanou aktivitou bola prezentácia Štiavnického stratovulkánu vo virtuálnej realite, ktorá poukazuje na vývoj tohto územia v podobe realistickej scény. Návštevníkov expozície preniesie pomocou cestovateľskej kapsuly milióny rokov do minulosti, kdevidia monumentálny 4,5 – 5 km vysoký stratovulkán a pohľad na prehistorický život (faunu a flóru), ako aj samotný výbuch sopky.

V spolupráci so SAŽP bolo uskutočnené GPS zameriavanie a spracovávanie mapových výstupov súvisiacich s plánovanou prípravou budovania náučno-turistickej trasy „Štefultovský chodník“ ako jedného z prvkov objektivej sústavy BŠG. Tiež boli SAŽP ukončené práce na odbornej publikácii Geotopy Banskštiavnického geoparku – vulkanizmus a stavba územia, ktorú v tomto roku aj SAŽP vydala v slovenskej a anglickej verzii.

Priestory vybraných expozícií SBM postihol v tomto roku požiar, ktorý zničil veľkú časť priestorov múzea a galérie. Postihnutá bola najmä expozícia minerálov, Berggericht. Ostatné objekty geoparku v správe SBM ostali zachované. V objekte Kammerhof bola dokončená expozícia Baníctvo na Slovensku.

Zástupcovia manažmentu BŠG sa zúčastňovali aktivít propagujúcich tematiku geoparkov, prírodných a kultúrnych fenoménov, napr. spolupracovali so SAŽP pri príprave, zabezpečení a aktívnej účasti realizácie aktivít II. Medzinárodného dňa geodiverzity v BŠG – odbornej geologicko-montanistickej exkurzii po náučno-turistickej trase ŠB-08 Piargsky vodohospodársky chodník.

3.1.4 Geopark Malé Karpaty

Správu a manažment aktivít či územia Geoparku Malé Karpaty (GMK) zabezpečuje Nezisková organizácia Barbora so sídlom v Pezinku. Aktívne spolupracuje s aktérmi v predmetnom území, najmä samosprávami, organizáciami cestovného ruchu a združeniami venujúcimi sa vzdelávaniu, osвете a propagácii fenoménov živej a neživej prírody a kultúry.

V roku 2019 bol vďaka podpore Bratislavského samosprávneho kraja vybudovaný Infostánok geoparku. Pokračovala revitalizácia priestorov Prírodného a banského skanzenu Budúcnosť a Štôlne Ferdinand.

MkSG SR predložil manažment geoparku žiadosť o zaradenie do SG SR. Bol vytvorený ucelený program neformálneho vzdelávania *Hravá geológia*, pričom územie a jeho fenomény boli propagované na Huncokárskych slávnostiach a počas tradičného podujatia Pezinský Permoník. Prezentácia aktivít a územia prebiehala aj prostredníctvom sociálnych sietí a médií.

V roku 2020 pokračovala prezentácia územia geoparku prostredníctvom Infostánku geoparku, účasťou na Huncokárskych slávnostiach a počas tradičného podujatia Pezinský Permoník. Pribudlo aj podujatie prezentujúce živú zložku prírody Malých Karpát – Pezinský Modrák. Prezentácia aktivít a územia GMK prebiehala aj prostredníctvom sociálnych sietí a médií.

Pokračovalo zveľaďovanie priestorov Prírodného a banského skanzenu Budúcnosť a ich prispôsobovanie pre aktivity neformálneho vzdelávania. To bolo zabezpečované programom *Hravá geológia*, ktorý bol realizovaný aj v priestoroch základných škôl.

MkSG SR bola predložená aktualizovaná žiadosť o zaradenie GMK do SG SR, počas letných mesiacov tohto roka bola uskutočnená obhliadka objektivej sústavy a na 11. rokovaní MkSG SR bol kandidátsky GMK navrhnutý za člena SG SR.

V roku 2021 bol zástupcom GMK slávnostne udelený vymenúvací dekrét a geopark bol zaradený do SG SR. Počas udeľovania dekrétu boli podpísané i memorandá o spolupráci geoparku s vedeckými inštitúciami pôsobiacimi v území (Prírodovedným múzeom Slovenského národného múzea, Ústavom vied o Zemi Slovenskej akadémie vied, Prírodovedeckou fakultou Univerzity Komenského a Štátnym geologickým ústavom Dionýza Štúra). GMK bol schválený v rozlohe 1199 km². Tvorí ho 6 geomontánných oblastí a to Sandbersko-Pajštúnska, Bratislavská, Pezinská, Pernecká, Modranská a Trstínska.

Prezentácia územia geoparku pokračovala prostredníctvom Infostánku geoparku, účasťou na Týždni európskych geoparkov, Huncokárskych slávnostiach, Hradišskom vábení. Pokračovalo aj podujatie prezentujúce živú zložku prírody Malých Karpát – Pezinský Modrák. Prezentácia aktivít a územia prebiehala aj prostredníctvom sociálnych sietí a médií. Na tradičnom podujatí Pezinský Permoník zabezpečila posterovú prezentáciu geoparkov SR SAŽP.

SAŽP zabezpečila tiež textovo-grafické spracovávanie a tlač viacjazyčného (SJ, AJ, NJ, MJ) informačného letáku o GMK.

Pokračovalo zveľaďovanie priestorov Prírodného a banského skanzenu Budúcnosť a ich prispôsobovanie pre aktivity neformálneho vzdelávania. To bolo zabezpečované programom *Hravá geológia*, ktorý bol realizovaný aj v priestoroch základných škôl.

V spolupráci so SAŽP začala príprava a uskutočnenie terénnej rekognoskácie v území GMK (geomontánnej oblasti Pezinok), a to ohľadne mapovania a tvorby pasportizácie jeho významných geologických, montanistických a kultúrno-historických lokalít (práca s GPS), vrátane spracovania údajov, dát – I. etapy (práca v ArcMap – tvorba máp a posterov) a databáz.

V spolupráci s AINova bola na webové stránky geoparku umiestnená online verzia Šúrskeho chodníka zaoberajúceho sa fenoménom panónskeho hája a mokradí pri Svätom Juri.

Zamestnanci správy GMK sa zúčastnili aj medzinárodnej konferencie venovanej rozvoju geoparkov v Příbrami a boli súčasťou delegácie na rokovaní Rady národných geoparků ČR.

V roku 2022 prebiehala prezentácia územia GMK prostredníctvom účasti na Týždni európskych geoparkov, Dní bridlice v Marianke i Odrách, Hradišskom Vábení a počas tradičného podujatia Pezinský Permoník a Pezinský Modrák. Počas roka sa uskutočnilo aj niekoľko podujatí s názvom „Štvrtky s geoparkom“, ktoré slúžili na popularizáciu vedy a geológie. V spolupráci s krajskou organizáciou cestovného ruchu Kraj zážitkov boli zrealizované Geopotulky v Malých Karpatoch. Geopark sa medzi prvými zapojil do Medzinárodného dňa geodiverzity. Prezentácia aktivít a územia prebiehala aj prostredníctvom sociálnych sietí a médií.

Neformálne vzdelávanie bolo zabezpečované programom *Hravá geológia*. Vďaka prostriedkom z dotačných schém mesta Pezinok sa začali kreirať vzdelávacie aktivity „Dinosaury a tí druhí“, „Cesta zo stredu Zeme“ a boli vytvorené pracovné listy geoparku. V marci prebehla burza geologickej a baníckej literatúry, ktorá mala uľahčiť možnosť nákupu tejto tematicky okrajovej skupiny kníh a máp aj laikom. V tomto mesiaci bola otvorená aj expozícia Horniny, minerály a skameneliny Malých Karpát v Pezinskom kultúrnom centre. Išlo o ucelenú expozíciu predstavujúcu geodiverzitu pohoria vrátane ikonických nálezov kermezitov. Expozícia je doplnená o informačné tabuľky o dekoračnom a obkladovom kameni použitom pri výstavbe kultúrneho centra.

V spolupráci so SAŽP sa uskutočnilo spracovanie textovo-grafických podkladov a úprav popularizačno-náučných brožúr GMK z oblasti mineralógie, paleontológie a geodiverzity, vrátane ich tlače.

Postupné zveľaďovanie priestoru Prírodného a banského skanzenu Budúcnosť prešlo do ďalšej fázy, v ktorej bolo vytvorených cca 50 miest na sedenie a boli osadené tabuľky k drevinám v areáli. Mapa ich výskytu s textom nabáda návštevníkov k vytvoreniu si vlastného herbára.

V spolupráci s SAŽP pokračovala aj v tomto roku detailná pasportizácia územia geoparku formou terénnej rekognoskácie (v geomontánnej oblasti Bratislava a Modra), mapovania jeho významných geologických, montanistických a kultúrno-historických lokalít (pomocou GPS), vrátane spracovania

údajov, dát – II. etapy a databáz. Následne prebiehala spolupráca so SAŽP a CHKO Malé Karpaty tiež vo veci spracovávaní databázových údajov, shp. vrstiev významných geologických a speleologických objektov lokalizovaných v území GMK.

Koncom roka 2022 bola schválená aj aktualizácia územia GMK, ktorý sa rozšíril o 2 geomontánne oblasti a to Chtelnickú a Brezovsko-novomestskú. Celková rozloha geoparku vzrástla na 1713 km² a zahŕňa 77 obcí. Oblasti perspektívneho rozvoja v Rakúsku sa zmeny nedotkli.

V roku 2023 prezentácia územia GMK prebiehala prostredníctvom aktivít pri príležitosti Týždňa európskych geoparkov, Dní bridlice v Marianke a počas tradičného podujatia Pezinský Permoník. V spolupráci s krajskou organizáciou cestovného ruchu Bratislava region tourism bola zrealizovaná akcia „Návrat do Budúcnosti“. SAŽP sa podieľala na príprave a zabezpečení realizácie propagačno-environmentálnych aktivít počas podujatia Týždeň európskych geoparkov (13. – 14. jún 2023, Pezinok, Bratislava).

Prostredníctvom zdrojov participatívneho rozpočtu Trnavského samosprávneho kraja bol zrealizovaný turisticko-náučný chodník Pustá Ves-Klenová, ktorý sa venuje tematike geodiverzity. V spolupráci so Správou CHKO Malé Karpaty a SAŽP boli pripravené, zabezpečené a zrealizované aktivity II. Medzinárodného dňa geodiverzity v území GMK – odborná geologická exkurzia po trase prvého náučného chodníka s QR kódmi Pustá Ves – Klenová (5. október 2023, Prašník). Z programu obnovy dediny boli vybudované 2 expozície. Vonkajšia s názvom „More pod našimi nohami“ v obci Dubová a vnútorná s názvom „Príbeh hornín a skamenelín z Prašníka“ v obci Prašník. Na realizácii oboch sa aktívne podieľali zamestnanci geoparku. Prezentácia aktivít a územia prebiehala aj prostredníctvom sociálnych sietí a médií.

Neformálne vzdelávanie bolo zabezpečované programom *Hravá geológia, Dinosauri a tí druhí a Cesta zo stredu Zeme*. Z prostriedkov zamestnaneckého grantu Dell bola vytvorená nová vzdelávacia hra *Kolobeh hornín*. V marci prebehla burza geologickej a banickej literatúry, ktorá mala uľahčiť možnosť nákupu tejto tematicky okrajovej skupiny kníh a máp aj laikom.

Zástupcovia geoparku sa zúčastnili aj medzinárodného stretnutia delegácií geoparkov krajín V4 v Banskej Štiavnici.

Postupné zveľaďovanie priestoru Prírodného a banského skanzenu Budúcnosť prešlo do ďalšej fázy, v ktorej bolo vytvorených nových cca 15 miest na sedenie a boli osadené tabuľky prezentujúce trvalky v areáli.

V spolupráci so SAŽP pokračovala terénna rekognoskácia v území GMK (geomontánnej oblasti SAPAG a Pernek) ohľadne mapovania a tvorby pasportizácie jeho významných geologických, montanistických a kultúrno-historických lokalít (práca s GPS), vrátane spracovania údajov, dát – III. etapy (práca v ArcMap – tvorba máp a posterov) a databáz.

3.2 Podpora procesu začlenenia potenciálnych území medzi do SG SR

3.2.1 Územie Zemplín

Manažment perspektívneho územia Geoparku Zemplín (GZL) má na starosti občianske združenie Geopark Zemplín so sídlom v Malej Trni. Geopark ako destináciu tvoria lokálni aktéri cestovného ruchu na dobrovoľnej báze. Aktéri, ktorí prejavujú záujem zodpovedne budovať destináciu na princípoch vzájomnej kooperácie, budú tvoriť základný model destinácie s príslušnými zodpovednosťami a benefitmi.

V roku 2022 boli v spolupráci so SAŽP pripravené textovo-grafické podklady pre spracovanie infopanelov s uvítacími billboardmi pri vstupe do GZL, vrátane ich tlače a prebehla spolupráca SAŽP so zástupcami Technickej univerzity v Košiciach na príprave článku Hodnotenie geolokalít z pohľadu manažmentu geoparku: Prípadová štúdia z Geoparku Zemplín.

Manažment geoparku v tomto roku zorganizoval v spolupráci s Ústavom zemských zdrojov, oddelením geologického a montánneho turizmu vedeckú konferenciu Geoturizmus na Dolnom Zemplíne pri príležitosti novovznikajúceho GZL (25. – 26. máj 2022, Malá Tŕňa) a zriadil geovednú expozíciu v Malej Trni.

V roku 2023 spolupracovala SAŽP s manažmentom GZL pri príprave a zabezpečení realizácie propagačno-environmentálnych aktivít počas podujatia Týždeň európskych geoparkov v tomto území.

V gescii SAŽP prebehlo aj textovo-grafické spracovanie popularizačno-náučných letákov GZL – I. hory, II. hory, III. hory, IV. hory.

Manažment územia spoločne so SAŽP pripravil článok „Evaluation of Geosites from the Perspective of Geopark Management: The Example of Proposed Zemplín Geopark“ v zahraničnom karentovanom časopise Geoheritage. V území geoparku bol zriadená aj geovedná expozícia.

SAŽP sa v spolupráci s Technickou univerzitou v Košiciach, Fakultou BERG podieľala aj na príprave podkladov do vysokoškolskej učebnice venovanej problematike zriaďovania a fungovania geoparkov SR s pracovným názvom „*Teória veľkého tresku v geoparkoch? Geopark od myšlienky k realite? Ako na geoparky?*“, v ktorej bude časť venovaná práve modelovému územiu GZL.

3.2.2 Územie Medzev – Jasov

V rokoch 2019 až 2020 boli zrealizované záverečné práce na geologickej úlohe Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra: Geologicko-náučná mapa regiónu Medzev - Jasov.

Geologická mapa obsahuje detailnú pasportizáciu územia a jeho fenoménov zo živej a neživej prírody i histórie. V základnej vrstve účelovej mapy sú znázornené chránené územia prírody, geologické lokality, technické a montanistické pamiatky, jaskyne, krasové javy, kúpele, hrady, zámky, turistické trasy (známe aj navrhované) s komplexnou infraštruktúrou cestovného ruchu. Geologickou úlohou tak boli efektívne využité prostriedky zo štátneho rozpočtu a pripravili sa hodnotné podklady, ktoré sú využiteľné pri manažmente územia tohto potencionálneho geoparku.

Výstupom geologickej úlohy je geologicko-náučná mapa v tlačenej aj digitálnej forme, textové vysvetlivky a interaktívny digitálny dátový nosič.

3.2.3 Územie Solivar – Dubník

Štátny geologický ústav Dionýza Štúra pripravil projektovú dokumentáciu geologickej úlohy *Geologicko-náučná mapa regiónu Solivar - Dubník* s cieľom priniesť širokej verejnosti nové poznatky o geologickej stavbe, prírodných, kultúrnych a historických zaujímavostiach a možnostiach turistiky. Realizácia geologicko-náučnej mapy však v predmetnom období nebola zaradená do rozpočtovej kapitoly Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra.

3.3 Podpora trvalej udržateľnosti geoparkov

3.3.1 Podpora v oblasti služieb cestovného ruchu

Organizácie cestovného ruchu sú združenia samosprávnych a podnikateľských subjektov v oblasti služieb v danom sektore, ktoré tvoria spoločnú platformu pre rozvoj turizmu v cieľových destináciách. Z finančných prostriedkov získaných z členských vkladov a z dotácie Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky financovali rozvoj cestovného ruchu na miestnej a regionálnej úrovni. Dotačný mechanizmus organizácií cestovného ruchu predstavuje možnosť financovania aj pre geoparky, ktoré sa nachádzajú v územnej pôsobnosti nasledovných organizácií cestovného ruchu:

- NNG je z väčšej časti v územnej pôsobnosti oblastnej organizácie cestovného ruchu Turistický Novohrad a Podpoľanie,
- územie BBG pokrýva oblastná organizácia cestovného ruchu Stredné Slovensko a oblastná organizácia cestovného ruchu Región Horehronie,
- BŠG je v územnej pôsobnosti oblastnej organizácie cestovného ruchu Región Banská Štiavnica,
- územie GMK je v pôsobnosti Krajských organizácií cestovného ruchu Turizmus regiónu Bratislava a Kraj zážitkov, oblastných organizácií cestovného ruchu Malé Karpaty a Región Piešťany.

3.3.2 Podpora komercializácie

V zákone č. 347/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa s účinnosťou od 1. januára 2019 ustanovil nástroj financovania domáceho cestovného ruchu prostredníctvom daňového a odvodového zvýhodnenia - príspevku na rekreáciu.

Zavedenie rekreačného príspevku reaguje na nepriaznivý podiel rezidentov (58 %), ktorí si z finančných dôvodov nemôžu dovoliť dovolenku, na ktorej by strávili aspoň 4 noci. Z hľadiska

domáceho cestovného ruchu je tiež nepriaznivý podiel dovolenkárov (67 %), ktorí uprednostňujú zahraničnú dovolenku pred domácou, pričom vyhľadávajú destinácie, na ktoré má predpoklady aj Slovensko. Tieto východiská nepriaznivo vplývajú aj na návštevnosť atraktivít geoparkov.

Zakomponovanie produktov, ktoré ponúkajú lokality geoparkov (napr. sprievodcovské služby pri obhliadke geologických fenoménov, montanistických a archeologických lokalít, geogastronómia a pod.) do pobytových balíkov môže výrazne zvýšiť návštevnosť geoparkov vzhľadom na skutočnosť, že podľa predbežných odhadov má nárok na príspevok na rekreáciu zhruba 600-tisíc beneficentov. Geoturizmus zatiaľ nie je na trhu cestovného ruchu dostatočne vyprofilovaný a preto sa môže aktívna tvorba pobytových balíkov pozitívne odraziť aj na zvyšovaní povedomia o potenciáli geoparkov.

3.3.3 Metodická a koncepcná podpora

Okrem aktualizovanej konceptie a k nej prislúchajúcim usmerneniam z MŽP SR vypracovalo Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky metodické odporúčanie *Metodika pre destinačný manažment geoparku*, ktoré uvádza spôsoby budovania a prevádzkovania geoparkov ako turistických destinácií. Všetky dostupné konceptie a strategické materiály sú dostupné aj na webovej stránke <https://www.geopark.sk/>, prevádzkovanvej SAŽP.

SAŽP zostavila materiál *Náučný chodník - príprava, realizácia, starostlivosť* <https://www.geopark.sk/naucny-chodnik-priprava-realizacia-starostlivost/>, ktorý je praktickou príručkou pre potenciálnych záujemcov o rozširovanie turistickej infraštruktúry v územiach geoparkov so zreteľom na pozitívne a negatívne príklady praxe, ktoré boli zistené pri terénnych rekognoskáciách v budovaných a prevádzkovaných geoparkoch.

Geoparky sa stávajú predmetom záujmu samospráv a postupne sú zahrňované do koncepcných a strategických materiálov rozvoja územia (napríklad <https://bratislavskykraj.sk/regionalny-rozvoj/strategie/koncepcia-rozvoja-cr-do-roku-2030/>).

3.3.4 Marketingová a propagačná podpora

SAŽP vytvorila a priebežne aktualizuje trojjazyčnú oficiálnu webovú stránku geoparkov Slovenskej republiky, ktorá je zverejnená na <https://www.geopark.sk/> podľa dostupných informácií z prostredia SR, EGN a GGN.

Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky v spolupráci so SAŽP zvyšuje povedomie verejnosti o možnostiach rekreácie v geoparkoch a motivuje účastníkov cestovného ruchu k návšteve geoparkov na národnom propagačno-informačnom systéme cestovného ruchu prostredníctvom webového sídla <http://slovakia.travel/>, ktoré bolo rozšírené o novú sekciu *Geoparky* na <http://slovakia.travel/co-vidiet-a-robit/priroda-a-krajina/geoparky>.

SAŽP podporila prezentačnú a propagačnú činnosť geoparkov aj prostredníctvom textovo-grafického zostavenia, vytlačenia a distribuovania nasledovného: popularizačno-náučné skladačky BBG, BŠG, NNG, GMK a GZL v náklade 27 tis. ks, 16 variantov v SJ, AJ, NJ a MJ; tematické brožúry GMK – pedológia, minerály, paleontológia, zoopaleontológia, geodiverzita v náklade 7 tis. ks, 5 variantov v SJ; textový sprievodca po geologických lokalitách GZL v náklade 1 tis. ks, 1 variant v SJ; Roll-UP bannery geoparkov SR, SG SR, EGN a GGN v náklade 7 ks, 7 variantov v SJ; mapy významných lokalít BBG a GZL v náklade 53 ks, 4 varianty A0/A1; odborná publikácia Geotopy Banskštiavnického geoparku – vulkanizmus a stavba územia v náklade 600 ks, 282 s. A4, mapa A1, 1 variant v SJ a AJ).

3.3.5 Finančná podpora

Podpora z Programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika - Slovenská republika

Program Interreg V-A Slovenská republika – Maďarsko spolufinancovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja v prioritnej osi 4. - Podpora cezhraničnej spolupráce orgánov verejnej správy a osôb žijúcich v pohraničnej oblasti podporil projekt GEOTOP (Slovensko-maďarské geoturistické partnerstvo). Cieľom projektu GEOTOP bol vypracovanie nových služieb a ich zavedenie na území NNG a Geoparku Bükk-vidék (HU). Špecifickým cieľom bol zlepšenie úrovne cezhraničnej medzi-inštitucionálnej spolupráce a rozšírenie cezhraničnej spolupráce medzi občanmi. Cieľom projektu bolo rozšírenie siete geoturistiky a zabezpečenie sprievodcov túr a geoturistických pracovníkov pomocou

školení, vďaka ktorým partneri geoparku poskytnú školiaci balíček pre tých, ktorí mali záujem. Vzdelávací balíček obsahoval všeobecné poznatky (geológia, kultúra a biológia) a priestorovo špecifické moduly.

Podpora z Operačných programov Európskej únie

- V rámci *Národného projektu Zlepšovanie informovanosti a poskytovania poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia* boli vyvinuté aktivity smerujúce k zvýšeniu povedomia o geoparkoch doma i v zahraničí.
- *Integrovaný regionálny operačný program 2014 - 2020* poskytoval nepriamu podporu čiastkových aktivít vykonávaných v rámci budovania a prevádzkovania geoparkov v rámci prioritnej osi *Miestny rozvoj vedený komunitou*, investičnej priority *Záväzná investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou*, špecifického cieľa *Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií*.
Výsledkom podpory bolo najmä:
  - zlepšenie využívania ekonomického potenciálu vidieckych oblastí prostredníctvom reštrukturalizácie vidieckej ekonomiky a zavádzania inovácií,
  - vznik nových komunitných služieb a podnikov,
  - zlepšenie zamestnanosti a prístupu k novým formám podnikania a novým pracovným miestam,
  - efektívne zabezpečenie chodu miestnych akčných skupín a propagácia a implementácia stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou.

Podpora s využitím domácich rozpočtových zdrojov

- *Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov* deklaruje, že samospráva obcí zabezpečuje výstavbu a údržbu kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce a dbá o zachovanie prírodných hodnôt.
Mesto Pezinok podporilo dotáciou vydanie propagačných materiálov územia Malé Karpaty, vytvorenie pracovných listov GMK a vzdelávacích okruhov zo zameraním na fenomény neživej prírody. Dotáciou i participatívnym rozpočtom mesta bol podporený projekt zvýšenia informačnej hodnoty priestoru Prírodného a banského skanzenu Budúcnosť. Mesto dlhodobo podporuje konanie akcie Pezinský Permoník prezentujúcej územie GMK.
- *Zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov* ustanovuje, že samosprávny kraj sa pri výkone samosprávy stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov a okrem iného, utvára podmienky na rozvoj cestovného ruchu a koordinuje tento rozvoj.
Bratislavský samosprávny kraj podporil propagáciu územia Malé Karpaty vyčlenením prostriedkov na vybudovanie Infostánku (2019), prostredníctvom Individuálnych dotácií pre akciu Pezinský Permoník počas obdobia rokov (2019-2023). S územím a GMK súvisel projekt „Objavujeme krásy Brezovských Karpát: Náučná turistická trasa Pustá Ves – Klenová“, ktorý bol podporený finančnými prostriedkami z Participatívneho rozpočtu Trnavského samosprávneho kraja. Územie troch budovaných a prevádzkovaných geoparkov je v územnej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja, ktorý finančne podporil aktivity NNG (Týždeň európskych geoparkov a Letné tábory v Geoparku N-N) a prezentáciu BBG doma i v zahraničí.
- *Zákon č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov* umožňuje poskytnúť prostriedky fondu na dosiahnutie cieľov štátnej environmentálnej politiky na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni a na podporu environmentálnej výchovy, vzdelávania a propagácie (na podporu formou úveru alebo dotácie, kde je zahrnutá aj podpora z Programu obnovy dediny).

Z Environmentálneho fondu boli formou dotácie poskytnuté prostriedky SBM na projekty *Interaktívne múzeum Geobádateľňa, Banské múzeum v prírode - etapa inovácií, podzemie a riešenie oddychovej a edukačnej zóny na povrchu, Ako sa mapovalo v baníctve, Inovácia Banského múzea v prírode a Inovácia Banského múzea v prírode, II. etapa*, občianskemu združeniu Banskobystrický geomontánny park na riešenie projektu *Vytvorenie moderného informačno-vzdelávacieho portálu, nových naučno-poznávacích trás a zlepšenie propagácie Banskobystrického geomontánneho parku* a združeniu právnických osôb Geopark Novohrad-Nógrád na riešenie projektu *Zvyšovanie environmentálneho povedomia verejnosti v NNG*. S územím a aktivitami GMK súviseli podporené projekty *More pod našimi nohami* v Dubovej a *Príbeh hornín a skamenelín z Prašníka* v Prašníku.

- *Zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu a o zmene doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov* podľa podmienok uvedených v podkapitole 3.3.1.

Krajská organizácia cestovného ruchu Kraj zážitkov marketingovo podporila 11 Geopotuliek konaných v území GMK v roku 2022. Krajská organizácia cestovného ruchu Bratislava region tourism podporila GMK organizovaním podujatia *Návrat do Budúcnosti (2023)*, vytvorením podstránky a „storymapy“ (<https://www.mapa.bratislavaregion.travel/geopark-male-karpaty/>) a zabezpečením výbavy potrebnej k organizovaniu geologických vychádzok.

- *Zákon č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov* ustanovuje, že rezort kultúry môže poskytnúť dotáciu na ochranu, obnovu a rozvoj kultúrneho dedičstva v oblasti pamiatkového fondu a sprístupňovanie kultúrnych hodnôt žiakom a ich pedagogickým zamestnancom. Žiadateľom o poskytnutie dotácie môže byť aj obec, občianske združenie, záujmové združenie právnických osôb a nezisková organizácia.

Na obnovu historických parkov a architektonických areálov v kritickom stavebno-technickom stave bola v roku 2018 a 2021 poskytnutá dotácia na obnovu a konzerváciu torzálnej architektúry Národnej kultúrnej pamiatky Filakovský hrad na území NNG.

- *Zákon č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov*, ktorý ustanovuje, že prijímateľom podpory v najmenej rozvinutom okrese (z pohľadu územnej pôsobnosti geoparkov, či území s perspektívou vstupu medzi geoparky sú to okresy Lučenec, Rimavská Sobota, Trebišov a Košice-okolie) môže byť aj regionálna rozvojová agentúra, občianske združenie, nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby alebo obec v súlade s Akčným plánom rozvoja najmenej rozvinutého okresu, na aktivity uvedené v ročných prioritách tohto akčného plánu.

Na území najmenej rozvinutých okresov je situovaný NNG (okresy Lučenec a Rimavská Sobota). Vďaka poskytnutej finančnej dotácii z Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu – program Podpora najmenej rozvinutých okresov Z.p.o. Geopark Novohrad-Nógrád sa podarilo zrealizovať projekt s názvom Marketingová podpora tvorby produktov UNESCO NNG/Skvalitnenie produktov NNG, obstaranie vybavenia podujatí a lokalít geoparku v záujme propagácie geoparku a podpory rozvoja cestovného ruchu prostredníctvom NNG.

Účelom poskytnutia regionálneho príspevku bolo realizované aj v GZL a to zvýšením návštevnosti vyčlenenej lokality geoparku ako nového produktu cestovného ruchu, ktorý disponuje s pestrou geologickou stavbou, vinohradníckou oblasťou Tokaj, historickým, archeologickým, ekologickým a kultúrnym potenciálom v súlade s Akčným plánom rozvoja okresu Trebišov, opatrenie A.3 Geopark Zemplín. Príspevkom bolo podporené občianske združenie Geopark Zemplín, ktorého hlavným cieľom je vytvoriť a sprevádzkovať geopark na území okresu Trebišov, ako nástroja pre udržateľný rozvoj okresu, a to hlavne na podporu rozvoja geoturizmu, ako špecifickej formy turizmu a miesta pre vznik nových pracovných miest.

- *Podpora z rozpočtovej kapitoly MŽP SR pre príspevkové organizácie*

- SAŽP riešila v rámci svojej pôsobnosti nasledovné úlohy: v roku 2019 *Podpora rozvoja a budovania geoparkov Slovenskej republiky* (úloha č. 43 plánu hlavných úloh), v roku 2020 *Podpora budovania a prevádzkovania geoparkov SR a územia s perspektívou ich začlenenia medzi geoparky* (úloha č. 42 plánu hlavných úloh), v roku 2021 *Podpora budovania a prevádzkovania geoparkov SR a územia Zemplín s perspektívou jeho začlenenia medzi geoparky SR* (úloha č. 42 plánu hlavných úloh), v roku 2022 *Podpora budovania a prevádzkovania slovenských geoparkov zaradených do SG SR a jej perspektívneho územia – Zemplín* (úloha č. 41 plánu hlavných úloh) a v roku 2023 *Geoparky SR v interakcii A – Abiotic, B – Biotic, C – Culture a prírodný turizmus* (úloha č. 40 plánu hlavných úloh).
  - Štátny geologický ústav Dionýza Štúra v rámci svojej pôsobnosti od roku 2018 do roku 2020 riešil geologickú úlohu: *Geologicko-náučná mapa regiónu Medzev – Jasov*, ktorá bola vydaná tlačou v roku 2021. Geologicko-náučná mapa v mierke 1:50 000 prezentuje spolu s fotografickou a grafickou dokumentáciou príznačné geologické, geomorfologické fenomény, ale aj iné prírodné a kultúrno-historické prvky v danej oblasti. V prípade priaznivých okolností môže predmetné dielo slúžiť ako podklad pre etablovanie potencionálneho územia geoparku.
  - Štátna ochrana prírody SR nedisponovala v rokoch 2019 - 2023 vyčlenenými finančnými prostriedkami zameranými na geoparky. Spolupráca ŠOP bola založená na participácii na vybraných spoločných aktivitách a vynaložené personálne náklady spojené s účasťou zamestnancov predstavujú minimálne náklady pokryté z iných zdrojov.
  - Slovenské banské múzeum v rokoch 2020-2023 riešilo úlohy *Inovácia expozície Baníctvo na Slovensku* v objekte Kammerhof, ďalej sa vykonali rekonštrukčné práce na objekte *Glanzenberg štôlna* a na objekte *Banské múzeum v prírode*, inovácie Enviroučebne a rekonštrukcia nádvorí v Kammerhofe. Z vyčlenených rozpočtových položiek nebolo možné realizovať ďalší rozvoj objektovej sústavy.
- *Podpora zo Zeleného vzdelávacieho fondu*
Poslaním Zeleného vzdelávacieho fondu je podporovať realizáciu projektov mimovládnych organizácií (občianske združenia, záujmové združenia právnických osôb, nadácie, neziskové organizácie) zameraných na environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu detí, mládeže a širokej verejnosti v Slovenskej republike.
Zo Zeleného vzdelávacieho fondu bolo podporené združenie právnických osôb Geopark Novohrad-Nógrád, ktoré riešilo projekt *zvyšovania environmentálneho povedomia verejnosti* (2019) a *vzdelávacích aktivít v NNG* (2022). Tiež bola z tohto fondu podporená v roku 2022 aj Banská Štiavnica s projektom *Iniciatíva za živé mesto Banská Štiavnica, Aplikácia krajina baníkov*.

3.4 Medzirezortná komisia Sieť geoparkov Slovenskej republiky

Dňa 17. novembra 2015 stodeväťdesiatpäť členských štátov UNESCO ratifikovalo vznik novej kategórie programov UNESCO – Globálne geoparky UNESCO. Potvrdili tým význam manažmentu výnimočných geologických lokalít ako dedičstva neživej prírody a krajiny v komplexnom meradle. Táto kategória tak dosiahla rovnaký význam ako program World Heritage, ktorý sleduje kultúrne a historické dedičstvo, alebo program Man and Biosphere prezentujúci dedičstvo živej prírody.

Globálne geoparky UNESCO majú za cieľ zvyšovať povedomie o geodiverzite, podporovať jej ochranu, prezentovať nasledovniahodné príklady vo vzdelávaní či cestovnom ruchu. Spoločne s lokalitami Svetového dedičstva a Biosférických rezervácií vytvárajú kompletne spektrum opatrení udržateľného rozvoja a nespochybniteľne prispievajú k napĺňaniu cieľov Agendy 2030 kombinovaním globálnych a miestnych vízií.

V súlade s vyššie uvedeným textom a opatrením definovanom v aktualizovanej koncepcii bola zriadená *MkSG SR* (Rozhodnutie ministra životného prostredia SR z 24. apríla 2015 č. 16/2015 - 7.1 s účinnosťou 15. mája 2015), ako dobrovoľné združenie predstaviteľov štátnej a verejnej správy, odborníkov z oblasti životného prostredia, cestovného ruchu, vzdelávania, rozvoja regiónov, kultúry a hospodárstva pod záštitou MŽP SR. Zároveň plní úlohu *Národnej komisie pre geoparky* a reprezentuje riadiaci výbor *SG SR* vyhlásenej MŽP SR 9. decembra 2016. *MkSG SR* v rámci svojej pôsobnosti:

- spolupracuje s vecne príslušnými organizáciami,
- vytvára a plní akčný plán pre implementáciu opatrení na zabezpečenie realizácie aktualizovanej Konceptie geoparkov SR,
- je aktívna pri identifikácii perspektívnych oblastí pre geoparky a pri procese ich prípravy a certifikácie s cieľom stať sa členom SG SR,
- udeľuje menovací dekrét „Geopark Slovenskej republiky”,
- každé štyri roky prehodnocuje členstvo existujúcich geoparkov v SG SR,
- pravidelne posudzuje činnosť geoparkov začlenených do SG SR za účelom systematického zvyšovania ich kvality,
- rozpracováva materiály organizácie UNESCO týkajúce sa kritérií pre národné geoparky s cieľom vstupu do EGN a GGN,
- počas nominačnej procedúry schvaľuje odporúčania geoparkom týkajúce sa členstva v EGN a GGN,
- vyvíja aktívnu osvetovú a prezentačnú činnosť k tematike geoparkov, geovied a geoturizmu,
- aktívne spolupracuje s orgánmi EGN, GGN.

MkSG SR je zložená z 22 členov, nominovaných vecne príslušnými rezortmi a organizáciami, a z jedného zástupcu každého geoparku začleneného do SG SR . Štyria členovia zastupujú MŽP SR a jeden Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky, Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, SAŽP, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, Štátnu ochranu prírody Slovenskej republiky, Slovenské banské múzeum, Ústav vied o Zemi Slovenskej akadémie vied, Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, Fakultu baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií Technickej univerzity v Košiciach, Ekonomickú fakultu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Novohrad-Nógrád UNESCO globálny geopark, Geopark Malé Karpaty, Banskobystrický GEOPARK a Banskoštiavnický geopark.

Rokovania MkSG SR sa uskutočňovali podľa potreby, spravidla dvakrát ročne za aktívnej účasti zástupcov všetkých geoparkov SR a prevažnej časti jej členov.

V sledovanom období rokov 2019 – 2023 boli vykonané nasledovné aktivity:

Rok 2019

- prijatie a spracovanie žiadosti Malých Karpát o zaradenie do SG SR,
- aktívna účasť na 12. stretnutí banských miest a obcí Slovenska, konferencii „Európske montánne dedičstvo“ (Ľubietová, 17. 5. 2019),
- zrealizovanie I. ročníka výstavy Geoparky a geoturizmus na Slovensku počas environmentálno-edukačného podujatia Týždeň európskych geoparkov s cieľom zvýšiť informovanosť a povedomie návštevníkov výstavy o etablovaných geoparkoch SR a potenciálnych územiach vhodných pre zriadenie geoparkov, ich prírodných, kultúrno-historických fenoménov (27. máj – 7. jún 2019, SAV Bratislava),
- vypracovanie Informácie na rokovanie vlády SR o plnení aktualizovanej Konceptie geoparkov SR za roky 2015 – 2018,
- revalidovanie členstva NNG, BŠG a BBG v SG SR,
- zrealizovanie zahraničnej cesty zameranej na budovanie, manažment, marketing, výmenu skúseností, príklady dobrej praxe a cezhraničnú spoluprácu medzi etablovanými a vznikajúcimi geoparkmi SR, ČR (Globálny geopark UNESCO Český ráj, Národný geopark Železné hory a Podbeskydí) a PL (Geopark Góry i Pogórze Kaczawskie) 14. - 18. október 2019 (Štramberk, Chrudim, Turnov, Dobków).

Rok 2020

- aktualizovanie organizačného a rokovacieho poriadku MkSG SR,
- prijatie a spracovanie aktualizovanej žiadosti Malých Karpát o zaradenie do SG SR s následnou terénnou obhliadkou ich objektovej sústavy (29. jún 2020, Bratislava, Pezinok, Modra),

- spolupodieľanie sa na prvom zasadnutí krajskej pracovnej skupiny pre tvorbu integrovanej územnej stratégie Banskobystrického samosprávneho kraja v časti cestovný ruch, v kontexte plánovaných aktivít manažmentov geoparkov v jeho územnej pôsobnosti (2. júl 2020, Banská Bystrica, Ľubietová),
- prijatie GMK do SG SR počas 11. rokovania MkSG SR (11. september 2020, Pezinok),
- nadviazanie spolupráce s Radou národných geoparků Českej republiky.

Rok 2021

- spracovanie podkladov pre zostavenie výročnej správy UNESCO 2020, súvisiacich s činnosťami geoparkov SR,
- zrealizovanie II. ročníka výstavy Geoparky a geoturizmus na Slovensku počas environmentálno-edukačného podujatia Týždeň európskych geoparkov (26. máj – 8. jún 2021, SAV Bratislava),
- príprava a slávnostné vymenovanie GMK štátnym tajomníkom MŽP SR za Geopark Slovenskej republiky (4. jún 2021, Pezinok),
- aktívna účasť na rokovaní českej Rady národných geoparků s následnou online účasťou na medzinárodnej konferencii českých a nemeckých geoparkov, konanej pod záštitou Českej komisie UNESCO (22. – 24. september 2021, Příbram),
- vydanie podporného stanoviska pre komisiu UNESCO pri príležitosti schvaľovania Medzinárodného dňa geodiverzity v priestore Slovenskej republiky,
- spolupráca pri príprave a vytvorení nového loga a design manuálu SG SR.

Rok 2022

- spracovanie podporného stanoviska SG SR pre proces revalidácie NNG v EGN a GGN,
- príprava informácie pre ministra životného prostredia SR v súvislosti so slovensko-poľskými a slovensko-českými konzultáciami na úrovni zainteresovaných ministerstiev týchto štátov (22. apríl 2022, Slovenská Ľupča, máj 2022, Bratislava),
- zrealizovanie III. ročníka výstavy Geoparky a geoturizmus na Slovensku počas environmentálno-edukačného podujatia Týždeň európskych geoparkov (31. máj – 10. jún 2022, SAV Bratislava),
- aktívna účasť na vedeckej konferencii venovanej predstaveniu potenciálneho územia Zemplínskych vrchov, ako kandidáta pre získanie členstva v SG SR (25. – 26. máj 2022, Malá Třňa),
- spracovanie aktualizácie organizačného a rokovacieho poriadku MkSG SR,
- spolupráca so zástupcami GMK na príprave projektového zámeru geoparkov Vyšehradskej skupiny (GMK – Slovensko, Geopark Železné hory – Česko, Bakony-Balaton Geopark – Maďarsko, Geopark Glinka – Poľsko),
- aktívna účasť na online rokovaní Rady národných geoparků ČR (15. november 2022, Praha).

Rok 2023

- prijatie a spracovanie žiadosti (podkladov) GMK k rozšíreniu jeho pôvodného rozsahu územia začleneného do SG SR,
- prijatie a spracovanie žiadosti (podkladov) BBG k aktualizácii jeho názvu na Banskobystrický GEOPARK,
- spolupráca pri príprave a zorganizovaní prvého medzinárodného rokovania zástupcov národných komisií geoparkov krajín Vyšehradskej skupiny s aktívnou účasťou na danom podujatí všetkými geoparkmi SR (9. – 11. máj 2023, Banská Štiavnica). Cieľom rokovania bolo vytvoriť základný rámec dlhodobej a stabilnej spolupráce vrátane podpísania memoranda na úrovni zainteresovaných ministerstiev a predsedov národných sietí geoparkov krajín V4. Pri tejto príležitosti bola predstavená aj odborná publikácia Geotopy Banskoštiavnického geoparku – vulkanizmus a stavba územia v slovenskej a anglickej verzii,

- zrealizovanie IV. ročníka výstavy Geoparky a geoturizmus na Slovensku počas environmentálno-edukačného podujatia Týždeň európskych geoparkov (25. máj – 8. jún 2023, MŽP SR, Bratislava),
- kooperovanie pri príprave medzinárodnej konferencii GOGEOPPRO (cezhraničná ochrana geologického dedičstva) s regiónom Bükk, ašpirantom UNESCO globálneho geoparku v Maďarsku (5. – 6. jún 2024, Miškolc) z Fondu malých projektov SKHU (SPF/2301 VI – Program Maďarsko-Slovensko, priorita 2.4.1 Zachovanie miestneho dedičstva),
- aktívna účasť na konferencii Prírodný a vidiecky cestovný ruch, venovanej prírodnému turizmu a geoparkom SR ako produktom cestovného ruchu (3. – 4. október 2023, Predná Hora),
- aktívna účasť na online rokovaní Rady narodných geoparků ČR (7. november 2023, Praha),
- prijatie a spracovanie podkladov a aktívna účasť na revalidovaní členstva NNG a BBG v SG SR, vo vzájomnej spolupráci so zástupcami Rady narodných geoparků ČR (22. – 23. november 2023, Fiľakovo; 4. – 6. december 2023, Ľubietová).

3.5 Akčný plán

Vypracovanie akčného plánu bolo v poradí štvrtým opatrením na zabezpečenie realizácie aktualizovanej konceptie. Na vypracovanie akčného plánu bola poverená MkSG SR s termínom do 30. novembra 2015.

Akčný plán bol schválený Poradou vedenia MŽP SR s tým, aby sa do informácie na rokovanie vlády SR o plnení aktualizovanej Konceptie geoparkov SR zakomponovalo aj plnenie akčného plánu.

Súčasťou akčného je zadefinovaných 23 aktivít v rámci jednotlivých opatrení aktualizovanej konceptie. Pri každej aktivite je uvedený jej názov, špecifikácia, realizácia plnenia, zodpovednosť, zdroj financovania a výstup/výsledky.

V rámci vytvárania podmienok na podporu aktivít pri budovaní a prevádzkovaní NNG, BBG, BŠG, GMK, ako aj území s perspektívou začlenenia medzi geoparky boli špecifikované aktivity, ktoré v súčasnej dobe však plne nereflektujú zmenenú socio-ekonomickú situáciu, rozšírenie SG SR, prehĺbenú spoluprácu geoparkov v rámci krajín Vyšehradskej skupiny (najmä s Českou republikou) a snahy geoparkov o postup na medzinárodné úrovne (EGN a GGN). Otázna je i realizácia plnenia, zodpovednosť, zdroj financovania a výstup/výsledky v podmienkach Ministerstva dopravy SR a novovzniknutého Ministerstva cestovného ruchu a športu SR.

V období rokov 2019 – 2023 boli vykonané nasledovné aktivity:

1. Propagácia a marketing na území Geoparku Novohrad-Nógrád.
Plnenie: Aktivita sa priebežne plní v nadväznosti na finančnú podporu z rôznych zdrojov. Združením právnických osôb Geopark Novohrad-Nógrád a s jeho partnermi sa organizujú odborné podujatia a ponukové programy jarnej, letnej a jesennej turistiky na lokalitách územia geoparku a spracovávajú sa propagačné a prezentačno-náučné materiály. Systematicky sa spolupracuje hlavne so základnými školami, každoročne sa organizuje Týždeň Novohrad-Nógrád UNESCO globálneho geoparku, ktorý je zaradený do celoeurópskej iniciatívy Týždeň európskych geoparkov, kde sa na sériách podujatí pre všetky vekové skupiny popularizuje posolstvo geoparku a prezentujú sa jeho geologické, prírodné a kultúrno-historické hodnoty s dôrazom na ich záchranu a ochranu. Ponukou programu sú túry so sprievodcom alebo letný tábor geoparku.
2. Podpora prevádzkovania Geoparku Novohrad-Nógrád na území okresu Rimavská Sobota.
Plnenie: Podľa zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a schváleného Akčného plánu rozvoja okresu Rimavská Sobota v znení dodatku č. 1 a 2 je podpora prevádzkovania NNG väčšinou len nepriama.

3. Podpora zvyšovania environmentálneho povedomia o Geoparku Novohrad-Nógrád, Banskobystrickom geoparku a Banskoštiavnickom geoparku.
Plnenie: Podpora realizácie environmentálno-edukačných a propagačných aktivít a vytváranie odborného zázemia so zameraním sa na vzdelávacie a osvetové programy s riešením odbornej náplne budovaných a prevádzkovaných geoparkov vykonáva SAŽP v rámci plnenia svojho plánu hlavných úloh (textovo-grafické zostavenie propagačných materiálov, spracovanie informačných letákov so spoločným posterom prezentujúcich územia prevádzkovaných geoparkov v kontexte aktualizovanej koncepcie, príprava pravidelných environmentálno-vzdelávacích podujatí na území geoparkov, aktualizácia webovej stránky <https://www.geopark.sk/>).
4. Analýza potrieb a udržateľnosť Geoparku Novohrad-Nógrád.
Plnenie: Hlavným cieľom združenia právnických osôb Geopark Novohrad-Nógrád je zabezpečiť všestranný rozvoj regiónu prostredníctvom geoparku, aktivity ktorého sa zameriavali na prezentáciu a propagáciu prírodných, geologických a kultúrno-historických hodnôt regiónu, environmentálnu výchovu a vzdelávanie, budovanie a udržiavanie efektívneho partnerstva a medzinárodnú spoluprácu. Finančná podpora je však nedostatočná; príjmy z príspevkov členov združenia, prípadne nepravidelné príjmy zo získaných grantov relatívne postačujú na chod združenia a aktivity na domácej pôde. Úhrada členských príspevkov vyplývajúcich z členstva v GGN bola zabezpečovaná z rozpočtových kapitol SAŽP a MŽP SR.
5. Podpora propagácie geoparkov a ich inštitucionálne zabezpečenie.
Plnenie: Na zabezpečenie trvalej udržateľnosti geoparkov podporou činností na dosiahnutie cieľov environmentálnej politiky na regionálnej úrovni a podporou environmentálnej výchovy, vzdelávania a propagácie bola poskytnutá dotácia z Environmentálneho fondu na projekty *Vzdelávacie aktivity v NNG, Inovácia expozície Baníctvo na Slovensku, výstavba turistického prístrešku a náučného chodníka Farárova hôrka – Richňava, vytvorenie 3D a interaktívneho modelu Štiavnického stratovulkánu, obnovu remeselného domu a aplikáciu Krajina baníkov v BŠG, Moria pod našimi nohami, Príbeh hornín a skamenelín z Prašníka v GMK.*
6. Využívanie potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu a agroturistiky na územiach geoparkov.
Plnenie: Rozvoj cestovného ruchu bol zabezpečený spoluprácou s krajskými a oblasťnými organizáciami cestovného ruchu, vytváraním vlastných ponúk geoturistických produktov a prezentáciou území, ich krás a fenoménov.
7. Aktualizácia pasportizácie objektivej sústavy a technického stavu lokalít Banskoštiavnického geoparku.
Plnenie: V roku 2020 bola čiastočne realizovaná aktualizácia objektivej sústavy geoparku v zmysle geologickej úlohy Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra - Zriadenie Banskoštiavnického geoparku. V roku 2023 bola SAŽP vydaná publikácia Geotopy Banskoštiavnického geoparku – vulkanizmus a stavba územia, ktorá predstavuje ucelené dielo (pasportizáciu) zachytávajúce 103 geologicky významných lokalít geoparku, ich vznik a význam v kontexte rozvíjajúceho sa geoturizmu.
8. Koordinácia rozvojových aktivít v banskoštiavnickom regióne.
Plnenie: Aktivita bola zameraná na realizáciu projektov úprav na území BŠG v rámci náučno-turistickej trasy Farárova hôrka – Richňava. Boli realizované viaceré projekty zamerané na interpretáciu geoparku a jeho fenoménov pomocou rozšírenej reality (3D model Štiavnického stratovulkánu a jeho virtuálna realita).
9. Zabezpečenie prevádzky prioritných prvkov turisticko-informačnej infraštruktúry Banskoštiavnického geoparku a ich marketing.
Plnenie: Prevádzku prvkov objektivej sústavy BŠG realizuje: SBM (Náučná geologická expozícia Skanzen, IC Berggericht, Dedičná štôľňa Glanzenberg), správa CHKO Štiavnické vrchy (Náučný geologický chodník Paradajs a náučné chodníky) z rozpočtu kapitoly MŽP SR a Environmentálneho fondu; Región Sitno (náučno-

- turistické trasy v katastrálnom území obce Štiavnické Bane) najmä z Environmentálneho fondu a vlastných zdrojov.
10. Podpora a budovanie partnerstiev v banskoštiavnickom regióne.
Plnenie: Verejno-súkromné partnerstvá na území BŠG by si vyžadovali zhodnotenie a prehodnotenie doterajšej stratégie a postavenia s dôrazom na udržateľnosť doterajších aktivít manažujúcej organizácie (Región Sitno) a spoluzodpovedných ostatných partnerov. Predpokladom fungovania BŠG by mala byť silná manažérska skupina so zabezpečenými personálnymi kapacitami a finančnými zdrojmi.
  11. Podpora prevádzkovania geoparkov a zamestnanosti na územiach geoparkov.
Plnenie: Aktivita spočívala v propagácii náučných chodníkov, prác a činností pri budovaní a údržbe objektovej sústavy geoparkov, poskytovaní služieb v turistických informačných centrách a informačných bodoch, realizácii projektov ekologického cestovného ruchu, turistických a tradičných akcií na území geoparkov. Zdrojom financovania boli dotácie z Environmentálneho fondu a z rozpočtovej kapitoly Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky.
  12. Kultúra, história a vzdelávanie na územiach geoparkov.
Plnenie: V koordinácii medzi organizáciami destinačného manažmentu budovaných a prevádzkovaných geoparkov a ich partnermi boli z vlastných prostriedkov, získaných grantov, prostriedkov samospráv a dotácií z rozpočtov kapitol Ministerstva kultúry SR a Ministerstva hospodárstva SR vykonávané projekty/aktivity zahrňujúce obnovu historických pamiatok. Zo zdrojov Environmentálneho fondu a samospráv boli realizované viaceré environmentálno-edukačné a propagačné aktivity, kultúrne podujatia pre školy a verejnosť, výstavy či expozície.
  13. Ochrana prírody a krajiny na územiach geoparkov.
Plnenie: Štátnou ochranou prírody SR boli riešené úlohy zamerané na ochranu a výskum fauny a flóry v národných parkoch, chránených krajinných oblastiach, národných prírodných rezerváciách a národných prírodných pamiatkach, ktoré sa prekrývajú s územiami geoparkov, spracovanie dokumentácie technického stavu lokalít, výchovno-vzdelávaciu a propagačnú činnosť a turistické akcie. Príkladná bola spolupráca Správy Chránenej krajiny Malé Karpaty s GMK.
  14. Návrh marketingovej stratégie územia Spiš s potenciálom stať sa geoparkom.
Plnenie: Krajskou organizáciou cestovného ruchu Košický kraj v spolupráci s oblastnou organizáciou cestovného ruchu Spiš a Fakultou baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií Technickej univerzity v Košiciach bola zaslaná žiadosť o podporu z programu *Interreg Dunajský nadnárodný program 2014 - 2020* a *Medzinárodného projektu Danube GEOPARQ* na podporu trvalej udržateľnosti prírodného a kultúrneho dedičstva a bohatstva územia Spiš, ktorá však nebola podporená.
  15. Vydanie geologicko-náučných máp území s potenciálom stať sa geoparkom.
Plnenie: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra riešil geologickú úlohu *Geologicko-náučná mapa regiónu Medzev – Jasov* (úspešne dokončená v roku 2020, vydanie náučnej mapy prebehlo v roku 2021).
  16. Využívanie potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu, ochrany prírodného a kultúrneho dedičstva na území Sandberg - Pajštún a Hainburské vrchy.
Plnenie: Územie Sandberg - Pajštún bolo integrované do GMK ako Geomontánna oblasť Sandberg - Pajštún. Územie Malé Karpaty bolo začlenené do SG SR a získalo dekrét *Geopark Slovenskej republiky*. V žiadosti sa uvažuje s možnosťou začleniť do územia geoparku Hainburské vrchy a vytvorenie cezhraničného geoparku.
  17. Miestny rozvoj vedený komunitami na územiach geoparkov a na územiach s potenciálom stať sa geoparkom.
Plnenie: Prostredníctvom komunity akčných skupín miestneho rozvoja (územia Zemplínskych vrchov) je možné podporovať implementáciu stratégií miestneho rozvoja.

- Podpora spočívala hlavne v zlepšovaní využívania ekonomického potenciálu vidieckych oblastí, zlepšení zamestnanosti a prístupu k novým formám podnikania.
18. Ochrana a využívanie potenciálu jaskýň a pre rozvoj cestovného ruchu na územiach geoparkov a územiach s potenciálom stať sa geoparkom.

Plnenie: Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky vykonávala v rámci svojich aktivít litologický, štruktúrno-geologický, bio-speleologický, hydrologický geomorfologický výskum jaskýň, praktickú starostlivosť o jaskyne a zabezpečovala aktivity podporujúce stav a rozvoj poskytovaných služieb, propagáciu a prezentáciu jaskýň.

19. Budovanie environmentálnej infraštruktúry obcí na územiach geoparkov.

Plnenie: Na území geoparkov združených v SG SR sa realizovali viaceré projekty zamerané na geologický prieskum a odstraňovanie (sanácie) environmentálnych záťaží v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia. Aktuálne informácie o environmentálnych záťažach poskytuje Register dokumentov environmentálnych záťaží v Informačnom systéme environmentálnych záťaží (<http://www.enviro.gov.sk/> a www.sazp.sk).

Sanácia environmentálnej záťaže na území SG SR sa dotýka len dvoch lokalít, ktoré sú súčasťou územia GMK. V sledovanom období 2019-2023 bola ukončená sanácia environmentálnej záťaže, vrátane aktualizácie analýzy rizika znečisteného územia na lokalite: B5 (006) Bratislava – Petržalka - Kopčianska – pri vojenskom cintoríne (2022) a dosiaľ ešte prebieha sanácia lokality B2 (004) Bratislava – Čierny Les. Najviac projektov geologického prieskumu pravdepodobných environmentálnych záťaží bolo formou záverečných správ s analýzou rizika znečisteného územia zrealizovaných taktiež v oblasti GMK. Ide o nasledujúce lokality, ktoré sa okrem poslednej nachádzajú v Bratislave (v zátvorke rok ukončenia): B2 (009)/Bratislava – Ružinov PD Prievoz (2020), B2 (014)/Bratislava – Ružinov – spaľovňa – skládka škváry pred budovou (2020), B2 (019)/Bratislava – Vrakuňa – medzi skládkou CHZJD a cintorínom (2021), B2 (2059)/Bratislava – Ružinov – I. kanál chemických odpadových vôd (2021), B3 (008)/Bratislava – Rača – Žabí majer (2021), B4 (007)/Bratislava – Dúbravka – Technické sklo – areál závodu (2021), B5 (2047)/Bratislava – Petržalka – Kopčianska – okolie vojenského cintorínu (2021), TT (1975)/Dobrá Voda – skládka PO a KO (2020).

V priestore ostatných geoparkov bol v uvedenom období geologický prieskum pravdepodobných environmentálnych záťaží zameraný len na územné centrá, ktoré sú zhodou okolností aj centrálnymi sídlami geoparkov. Na území BBG realizovaný prieskum so záverečnou správou s analýzou rizika znečisteného územia na dvoch lokalitách: BB (002) / Banská Bystrica - lom Podlavice – STKO (2022), BB (003)/Banská Bystrica - Medený Hámor (2022), kde sa zároveň nachádzajú ojedinelé pozostatky fúgerovsko-thurzovského podniku na spracovanie medi a je tu plánovaná aj náučná lokalita geoparku. Na území NNG bol riešený geologický prieskum pravdepodobnej environmentálnej záťaže LC (001)/Fiľakovo – NAFTEX – časť bývalého Kovosmaltu (2021) a na území BŠG lokalita BS(002)/Banská Štiavnica – areál firiem AKUTRADE a FOURTRADE (2022).

20. Perspektívy územia Zemplín pre začlenenie medzi geoparky.

Plnenie: Manažment územia Zemplínskych vrchov plánuje v roku 2024 podať prihlášku do SG SR a začať s procesom validácie pre potreby jeho prijatia do uvedenej siete. Začlenenie územia Zemplínskych vrchov do SG SR bolo podporované aj realizovaním aktivít SAŽP v rámci plnenia plánu hlavných úloh v rokoch 2022-2023.

V rámci podpory trvalej udržateľnosti geoparkov ich využívaním v rámci rozvoja cestovného ruchu v súčinnosti s organizáciami cestovného ruchu a ostatnými subjektmi cestovného ruchu bola v akčnom pláne vyčlenená nasledovná aktivita:

21. Podpora budovania a prevádzky geoparkov, konkurencieschopnosť národných a regionálnych produktov cestovného ruchu.

Plnenie: Zodpovednými za plnenie opatrenia sú oblastné organizácie cestovného ruchu na území geoparkov: Región Banská Štiavnica, Turistický Novohrad a Podpolanie, Nízke Tatry - juh a Stredné Slovensko v spolupráci s MkSG SR. Žiadala by sa väčšia súčinnosť medzi organizáciami manažujúcimi geoparky a oblastnými organizáciami cestovného ruchu do územnej pôsobnosti ktorých patrí územie geoparku, hlavne čo sa týka podpory atraktivít územia/lokality/podujatia (napr. *Týždeň európskych geoparkov*) alebo podpory údržby a budovania náučných chodníkov. Pozitívnym príkladom je spolupráca oblastnej organizácie cestovného ruchu Malé Karpaty a krajskej organizácie cestovného ruchu Bratislava region tourism s neziskovou organizáciou Barbora na území GMK.

Do akčného plánu sa premietli aj dve aktivity MkSG SR :

22. Rozpracovanie materiálu UNESCO týkajúceho sa kritérií pre národné geoparky s cieľom vstupu a s podmienkami členstva v Globálnej sieti geoparkov UNESCO.

Plnenie: MkSG SR vypracovala materiál *Usmernenie Medzirezortnej komisie Siete geoparkov Slovenskej republiky k procesu začlenenia potenciálnych území do Siete geoparkov Slovenskej republiky, k procesu prehodnotenia členstva v Sieti geoparkov Slovenskej republiky a k procesu začlenenia geoparkov do Európskej siete geoparkov a do Globálnej siete geoparkov UNESCO*, ktorý je zverejnený na webovej stránke <https://www.geopark.sk/>. V súčasnosti už toto usmernenie presne nereflektuje kritériá UNESCO a bude potrebná jeho úprava.

23. Podmienky členstva v Sieti geoparkov Slovenskej republiky.

Plnenie: Vo vyššie uvedenom usmernení sú definované ciele manažmentu geoparkov začlenených do SG SR, resp. území s potenciálom vzniku geoparkov. Bolo by ho vhodné upraviť tak, aby umožnilo lepšiu spoluprácu medzi MkSG SR a Radou národných geoparků ČR v zmysle rokovania národných komisií geoparkov krajín V4.

4. Závěry a odporúčania

V materiáli Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030), ktorý vláda Slovenskej republiky schválila uznesením č. 87 z 27. februára 2019, sa v kapitole Environmentálna výchova a vzdelávanie v každom veku, v podkapitole Zlepšenie environmentálneho povedomia prostredníctvom kultúrneho a prírodného dedičstva a cestovného ruchu uvádza:

Mäkké formy turizmu s nízkym vplyvom na prírodu môžu pomôcť environmentálnemu povedomiu obyvateľstva a byť aj zdrojom príjmov ochrany prírody. Získané znalosti o ochrane prírody a biodiverzity prispievajú k väčšiemu záujmu o udržanie a zlepšenie súčasného stavu. Preskúmajú sa spôsoby, ako by cestovný ruch mohol prispieť platbami na služby, ktoré poskytuje manažment krajiny. Zvýši sa podpora, udržiavanie a využívanie výstavných a múzejných priestorov, skanzenov, objektov kultúrneho a prírodného dedičstva, stredísk environmentálnej výchovy, škôl ochrany prírody a krajiny, lesných škôl s cieľom zvyšovania povedomia o prírodných a kultúrnych hodnotách územia.

Geoparky sa budú rozvíjať udržateľným spôsobom podľa schválenej a platnej vládnej koncepcie budovania geoparkov. Cieľom je zatraktívnenie a zavedenie nových prvkov v turistickom ruchu. Podporí sa odborné poradenstvo pri zriaďovaní náučných chodníkov s tematikou ochrany prírody, lesníctva a geológie, ale aj globálnej environmentálnej výchovy.

Dlhodobým problémom rozvoja geoparkov v priestore Slovenskej republiky je to, že sú kapitálovo poddimenzované a momentálne neexistuje priama finančná podpora ani iný pravidelný dotačný mechanizmus pre ich manažment, ktorý je v súčasnosti zabezpečovaný záujmovými združeniami právnických osôb či občianskymi združeniami. Tieto organizácie sa tak musia venovať marketingu, rozvoju infraštruktúry a výchovno-vzdelávacím činnostiam len z nízkorozpočtových grantov alebo sponzorských či vlastných zdrojov. Z praxe preto vyplýva, že organizáciám manažujúcim

geoparky robia najväčšie problémy nedostatočnosť, nepravidelnosť a nenárokovateľnosť projektových výziev, či neoprávnenosť mzdových nákladov z existujúcich grantov a ich administratívna náročnosť. Naznačená problematika negatívne ovplyvňuje výkon základných úloh kladených na manažment geoparkov, prevádzkovať kancelárie či informačné centrá, možnosti vytvorenia stáleho pracovného úväzku personálu, realizovať propagáciu, ako aj udržiavať infraštruktúru celých objektových sústav geoparkov.

Naplnenie vyššie definovaných cieľov bude preto veľkou mierou závisieť od vytvorenia účinného, pravidelného a priameho finančného nástroja (dopytovo orientované výzvy, fondy, projekty), ktorý predovšetkým z hľadiska jednoduchšieho prístupu umožní nastaviť reálne kontúry ďalšej podpory v príprave, realizácii a prevádzkovaní národných geoparkov. Zlepšenie komunikácie a kooperácie so samosprávami, obcami či organizáciami cestovného ruchu v území geoparkov môže tiež prispieť k vytvoreniu funkčných mechanizmov nepriamej finančnej a marketingovej podpory. Zlepšenie podpory geoparkov v Globálnej sieti geoparkov UNESCO priamym financovaním nákladov spojených s reprezentáciou územia a členských poplatkov by predstavovalo vítanú motiváciu pre zvýšenie počtu slovenských zástupcov v tejto sieti.

Takto sa podporí aj fungovanie a udržateľná forma popularizácie, poznávania a ochrany geodiverzity, biodiverzity a kultúrno-historického dedičstva pre budúce generácie s prepojením na poskytovanie možností regionálneho, miestneho a lokálneho rozvoja, služieb cestovného ruchu, predstavujúceho výhľadovo významnú oblasť národného hospodárstva. Zároveň sa zvýši rozvoj a konkurencieschopnosť geoparkov v Slovenskej republike a v stredoeurópskom priestore a rozšíria sa základné rámce ich pôsobnosti.

V zmysle poslednej vety je dôležité pokračovať v odbornej, stabilnej a dlhodobej spolupráci na medzinárodnej úrovni, nastavenej počas uskutočneného rokovania zástupcov národných komisií geoparkov krajín Vyšehradskej skupiny pri príležitosti predsedníctva SR vo tejto skupine v roku 2023. Spolupráca bola deklarovaná podpísaním memoranda o spolupráci geoparkov na úrovni zainteresovaných ministerstiev a predsedov národných sietí geoparkov v oblastiach

1. výmeny skúseností týkajúcich sa zakladania geoparkov, modelov fungovania a možností financovania,
2. prípravy návrhov koncepčných a strategických materiálov, ako aj akčných plánov týkajúcich sa prevádzky geoparkov,
3. podpory zakladania, prevádzky, rozvoja a udržateľnosti geoparkov,
4. spolupráce s orgánmi EGN a GGN,

ktoré budú vykonávané v súlade s príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a politikami.

Pri príprave informácie na rokovanie vlády Slovenskej republiky o plnení aktualizovanej konceptie bolo identifikovaných aj niekoľko výrazných zmien voči stavu platnému k roku 2015, resp. 2019. Pre nápravu týchto nezrovnalostí bude potrebné upraviť dokumenty Aktualizovaná koncepcia geoparkov SR, Akčný plán pre implementáciu opatrení na zabezpečenie realizácie aktualizovanej Konceptie geoparkov SR, Usmernenie Medzirezortnej komisie Siete geoparkov a Rokovací poriadok Medzirezortnej komisie Siete geoparkov SR. Úprava dokumentov by sa mala týkať najmä nasledujúcich oblastí:

- redefinícia oblastí, resp. spôsobu identifikácie oblastí vhodných pre rozvoj geoparkov,
- redefinícia pôsobnosti pri plnení (nových) úloh vzhľadom na zmeny v skladbe a pôsobnostiach ministerstiev,
- prepracovanie revalidačných a detailnejšie spracovanie validačných procesov (na základe predchádzajúcich skúseností),
- harmonizácia pravidiel s Radou národných geoparků ČR (v zmysle záverov Memoranda zástupcov geoparkov krajín V4),
- vytvorenie návrhu na zabezpečenie nového finančného mechanizmu (fondu) pre dlhodobú a kontinuálnu podporu fungovania geoparkov (napr. zo strany MŽP SR).